

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII COPILULUI PREȘCOLAR PRIN ACTIVITĂȚILE ARTISTICO-PLASTICE ȘI PRACTICE DIN GRĂDINIȚĂ

*Profesor pt. învă. primar **Bicăjan Elvira-Olga***

Școala Gimnazială Stînceni, județul Mureș

Creativitatea, în sensul cel mai larg, reprezintă acea capacitate complexă a omului, acea structură caracteristică a psihicului care face posibilă opera creatoare.

L. Taylor vorbește despre cele cinci niveluri ale creativității, dintre care, la vârsta preșcolară singurul nivel ce poate fi atins este cel al creativității expresive. Acest tip de creativitate se caracterizează printr-o exprimare liberă și spontană a persoanei, fără ca aceasta să fie preocupată ca produsul activității sale să aibă un anumit grad de utilitate sau valoare. (de ex. desenul, colajul, activitățile de modelare etc.)

Preșcolăritatea este apreciată tot mai mult ca vârsta ce cuprinde cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane; pe parcursul ei înregistrăm ritmurile cele mai pregnante în dezvoltarea individualității umane și unele din cele mai semnificative achiziții cu ecouri evidente pentru etapele ulterioare ale dezvoltării sale.

La această vârstă, creația, chiar dacă nu are valoare pentru „omenire”, este extrem de importantă pentru „devenirea umană” a copilului. Omul adult nu poate ajunge la forme superioare de expresie a creativității, dacă pe treptele timpurii ale evoluției sale nu s-a dezvoltat potențialul creativ, nu a fost încurajat să aibă manifestări independente și originale în răspunsuri și soluții la problemele ivite în copilărie și tinerețe.

Profilul psihologic al vârstei preșcolare cuprinde multiple premise favorizante pentru cultivarea și stimularea potențialului creativ. Avem în vedere dinamismul, impetuositatea și expresivitatea proprie acestei vârste, acel frează permanent sau acea vibrație și efervescență lăuntrică ce conferă copiilor note specifice de dinamism creativ, disponibilități de exteriorizare spontană și autoexpresie însuflețită, analoage oricărui elan creator.

Receptivitatea și curiozitatea copilului, bogăția imaginației, tendința sa spontană către nou, pasiunea pentru fabulație, dorința lui de a realiza ceva constructiv, atmosfera sau climatul psihosocial în care își desfășoară activitatea copilului pot fi „alimentate” și puse adecvat în valoare prin solicitări și antrenamente corespunzătoare care astfel pot oferi multiple elemente pozitive în stimularea și cultivarea potențialului creativ propriu vârstei preșcolare. La vârsta preșcolară copilul are tendința de a exprima în lucrările lui, bazându-se pe experiența personală. De aceea este bine să se acorde copilului libertatea de idei, de a găsi mijloace și forme prezentare a propriilor impresii despre lume, în care să se reflecte emoțiile și sentimentele trăite. Activitățile artistico-plastice constituie un mijloc de dinamizare și exprimare a vieții copilului. Motivația copilului pentru activitățile artistico-plastice este nevoia de exprimare a propriilor trăiri, nevoia de a reda imaginea într-un mod artistic sau plăcerea ce a povesti în imagini. Reprezentările plastice ale copilului evoluează treptat spre o redare cât mai realistă, alături intervine imaginația creatoare și trece spre fabulație, spre ireal.

Copiii de vârstă preșcolară creează cu migală și pricepere, sub îndrumarea atentă a educatoarei, lucrări practice deosebite, originale, dar mai ales interesante prin multitudinea materialelor utilizate și a tehnicilor de lucru folosite.

Hârtia mototolită, rulată, tăiată sau pliată, resturile colorate, semințele de dovleac, de măr, de fasole pot să se transforme în flori multicolore; hârtia glasată ia forma unor materiale; materialele din natură iau forme nebănuite, alcătuind adevărate tablouri de toamnă, iarnă, primăvară sau vară; toate aceste materiale pot alcătui adevărate colaje tematice care împodobesc adesea spațiul mirific al grădiniței.

Diferitele tipuri de activități practice și plastice sunt deosebit de îndrăgite, de atrăgătoare pentru copii. Prin intermediul lor, preșcolarii intră în contact cu unele forme simple de muncă fizică și intelectuală, permițând atât dezvoltarea capacităților fizice ale copiilor, cât și a celor intelectuale. De asemenea, se asigură familiarizarea copiilor cu unele elemente simple ale activității de producție, precum și formarea unor deprinderi practice de muncă. Copiii au posibilitatea aici să aplice în practică anumite cunoștințe însușite în alte activități, ajutându-i să și le consolideze și aprofundeze. Prin desfășurarea activităților practice și plastice putem educa și dezvolta multe procese psihice (percepții, reprezentări, spirit de observație, atenția, memoria, gândirea, imaginația) și se pun bazele unor însușiri de personalitate: spiritul de inițiativă, încrederea în posibilitățile proprii, dorința de a lucra în colectiv, creativitatea.

Cheia succesului în realizarea de către copii a unor lucrări reușite o constituie și comportamentul educatoarei care trebuie să se bazeze pe dragoste față de copil, apropiere de el, încurajarea și valorizarea acestuia. Pentru vârsta preșcolară, există numeroase și variate activități plastice și practice, ținând cont de particularitățile de dezvoltare specifice fiecărui nivel de vârstă, precum și de gradarea dificultății sarcinilor care duc la concretizarea temelor propuse.

La vârsta preșcolară, tehnicile care se pot folosi în activitățile artistico-plastice și în activitățile practice sunt:

- * tehnica firului de ață;
- * tehnica ștampilării;
- * tehnica culorilor umede;
- * tehnica petei de cerneală;
- * tehnica jetului de aer;
- * tehnica dactilopicturii;
- * tehnica desenului cu lumânarea;
- * desenul cu pic, cu cretă, cu tempera, cu acuarela;
- * tehnica modelajului;
- * tehnica colajului etc.

Prin folosirea diversificată a tehnicilor de lucru, copiii își dezvoltă capacitatea de expunere artistico-plastică, având posibilitatea de a comunica prin mijloace diverse propriile idei, trăiri, sentimente. Este important să dezvoltă la copii dorința de a realiza ceva inedit, iar acest lucru îl putem realiza având ca linie directoare diversitatea. Familiarizarea copiilor cu unele tehnici noi de lucru le mărește curiozitatea și imprimă activităților artistico-plastice un caracter atractiv și creativ. Cunoașterea limbajului și tehnicilor de lucru de către copii duce la dezvoltarea creativității în realizarea ideilor în forme artistice variate.

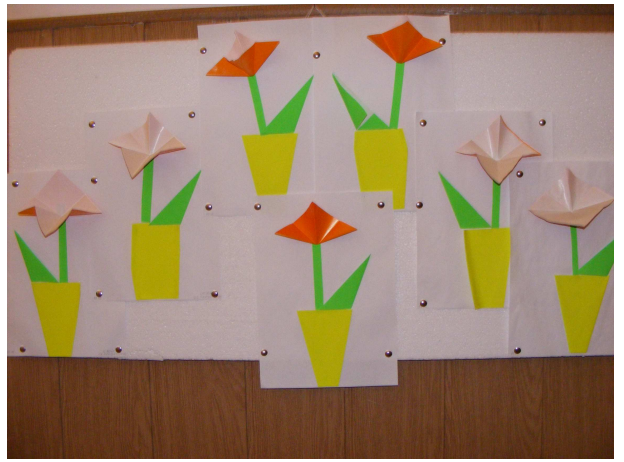
Folosirea tehnicilor de lucru nu trebuie să fie un scop în sine, ci o modalitate de realizare a unor subiecte în concordanță cu temperamentul și sensibilitatea fiecărui copil.

Cunoașterea și folosirea de către copii a acestor tehnici plastice le creează un start mai bun sau egal în activitatea plastică, căci în orice clasă există copii care se descurcă mai greu când sunt puși în fața unor instrumente și materiale pe care le văd pentru prima dată. Materialele și instrumentele de lucru sunt indispensabil legate de tehnicile de lucru. Prin tehnicile plastice copiii constrâng materialele folosite să configureze altceva decât sunt ele, fără să-și piardă propria structură. Mâna copilului, acționând asupra acestor materiale, le conferă calități plastice noi.

În ceea ce privește evaluarea, activitățile artistico-plastice și practice implică o analiză complexă, deoarece se referă atât la produsul muncii copiilor, cât și la cunoștințele despre materiale și caracteristicile acestora, precum și la utilizarea tehnicilor de lucru specifice vârstei în scopul prelucrării acestora și realizării unor produse simple, dar și la o analiză a comportamentului și atitudinii copiilor față de creațiile lor.

Pentru exemplificare, anexez la această prezentare câteva expoziții cu lucrările copiilor în cadrul diferitelor proiecte tematice pe care le-am desfășurat cu aceștia.

Bibliografie:

- * Al. Roșca: „Creativitatea generală și specifică”, editura Academiei, București, 1981
- * Revista învățământului preșcolar nr.1-2, 2005
- * Revista învățământului preșcolar nr. 3-4, 2005